

Országos Statisztikai Tanács**Titkársága**

1024 Budapest, Keleti Károly u. 5-7.

Tel.: 345-6007, Fax: 345-6474

e-mail: ost@ksh.hu

KSH/5042 -2/2014

Emlékeztető**az Országos Statisztikai Tanács****2014. december 04-i üléséről**

	Téma	Előterjesztő
1.	ADAMES projekt bemutatása	Gárdos Éva
2.	Gyakorlati Kódex értékelési folyamatának aktuális feladatai	Mag Kornélia

Az ülésen részt vettek

az **OST tagjai**, illetve több esetben a képviselőtüket ellátó személyek tanácskozási joggal, valamint az állandó meghívottak (jelenléti ív szerint)

a **KSH képviselőiben**: Dr. Vukovich Gabriella (a KSH Elnöke), a KSH főosztályvezetői, és az OST Titkárságának munkatársai.

Dr. Bozsonyi Károly az OST Elnöke köszöntötte az Országos Statisztikai Tanács tagjait, a meghívottakat és a KSH képviselőit. Felkérte a napirend elfogadására az OST tagjait.

Ezt követően felkérte az első napirendi pont előterjesztőjét Gárdos Évát a KSH munkatársát előadásának megtartására

1. napirendi pont: Az ADAMES projekt bemutatása

Gárdos Éva köszöntötte az OST tagjait, és a megjelenteket.

Előadását azzal kezdte, hogy az OST 2013 áprilisában megtartott ülésén számolt be a projekt formálódásáról, aminek az volt a célja, hogy a nem kérdőív formátumú adatállományok forgalmát és az átvett adatok adatelőkészítését szabványos eszközökkel megvalósító informatikai eszközöket fejlesszen ki.

Ezt követően ismertette, hogy miért is szükséges ezen eszközök fejlesztése. A statisztikai intézmények többféle forrásból dolgoznak, hagyományosan a közvetlen statisztikai adatgyűjtésekből, melyeknek egy része saját, illetve másodlagos adatforrásokból dolgoznak, amelyeknek egy része más intézmények statisztikai adatai, illetve a vállalkezési és a civil szféra adatgyűjtései, de jelenleg a legnagyobb részt az úgynevezett adminisztratív adatforrások fedik le, amik közfeladatot ellátó szervezeteknek jogszabályban meghatározott feladataival összefüggésben gyűjtött adataikat jelentik.

Ismertette, hogy alapvetően miért is terelődik egyre nagyobb figyelem ezeknek az adatoknak statisztikai célú újrahasonosítására alapvetően két kulcsszó van, az egyik a költséghatékonyság, a másik az adatszolgáltatói terhek csökkentése, mindenek előtt azért, mert nem kell azokat az adatokat statisztikai célra újra begyűjteni.

Elmondta, hogy felvetődik a kérdés a külső szemlélőben, hogy miért is kell a másodlagos adatokhoz más eszköz, mint a hagyományos statisztikai célra gyűjtött adatokhoz. Először is azért mert sem az adattartalmat, sem a formáját, se a szerkezetét nem a KSH határozza meg.

Ennek következménye, hogy különböző csatornákon érkehetnek az adatok, nem kérdőív formátumú adatállományok érkeznek, eltérő a szerkezet, méret, típus. Továbbá általában egy adatküldő van (de lehet 3200 is), és eltérő az egységek, változók definíciója, a használt osztályozások az időszerűség problémája.

Megjelenik az adatintegráláshoz szükséges konzisztencia hiánya az adatforrások között, és felmerülnek szisztematikus problémák is.

Ezt követően bemutatta a jogi környezetet, majd rátért a projekt céljának és tárgyának ismertetésére, a projekt szakmai eredményeire (KARÁT, ADAMES, META). Ezek az informatikai eszközök általánosak abban a vonatkozásban, hogy minden adatátvételtre illetve a KARÁT tekintetében minden adatkiadásra alkalmasak. META vezéreltek abban az értelemben, hogy általános folyamatok zajlanak le, amik attól lesznek egyediek, hogy az egyedi adatátvételek, adatküldések meta adatait írják be az egyes általános folyamatok paramétereire helyébe. Az események, elvégzett műveletek naplózhatóak, a rendszerek proaktívak, vagyis segítik a felhasználót. Dián bemutatta a rendszer átfogó környezeti diagramját

Előadásának következő részében rátért a projekt szakmai eredményeinek részletezésére. Először a KARÁT rendszer bemutatásával kezdte. Elmondta, hogy a KARÁT biztonságos adatforgalmat bonyolító egységes informatikai rendszer, és fontos hogy dokumentálja az egész folyamatot, ami lezajlik a rendszerben. Két része van a külső KARÁT, amellyel a külső felhasználók, az adatküldők illetve az adatátadók találkoznak, és van egy belső KARÁT, amelyben a KSH munkatársai dolgoznak. Majd bemutatásra került a belső és külső KARÁT rendszer funkciója, szerkezete.

Ezt követően tért rá az ADAMES, az adatelőállító rendszer ismertetésére. Elmondta, hogy a cél az, hogy olyan minőségű adatállományt állítsunk elő, ami megegyezik a statisztikai adatgyűjtések minőségével és statisztikai továbbfelhasználásra alkalmas. Az ADAMES a másodlagos adatforrásból érkező állományokat nemcsak a KARÁT rendszertől, hanem bárhonnán át tudja venni adatelőkészítésre. Áttért a rendszer funkcióinak bemutatására és ábra segítségével bemutatta a rendszer architektúráját. A bemutatott rendszer csak a KSH-n belül működik.

A projekt harmadik modulja a META rendszer bővítése volt, melynek célja az, hogy a KARÁT illetve az ADAMES rendszer igényeit kielégítse. A bővítés keretében megtörtént az adatgyűjtés és adatátvétel nyilvántartások felülvizsgálata, egységes nyilvántartási rendszer kialakítása, felülvizsgálatra került a nyilvántartás nomenklatúrái, új nyilvántartó lapok kerültek megtervezésre. A 2015-ös adatgyűjtési, adatátvételi program megtervezése az új nyilvántartó lapok alapján történt. Megtörtént továbbá a META adatbázis kapcsolódó alrendszerének újratervezése valamint az átvett adatok módszertani és minőségi leírásához szükséges kiegészítő metainformációk tartalmának, összegyűjtési módjának megtervezése is.

Előadásának zárásaként bemutatta a projekt elvárt eredményeit és a rendszer tervezett bevezetését. Ezt követően megköszönte a figyelmet.

Dr. Bozsonyi Károly felkérte Mag Kornéliát a KSH Módszertani főosztályának főosztályvezetőjét előadásának megtartására.

2. napirendi pont: Gyakorlati Kódex értékelési folyamatának aktuális feladatai

Mag Kornélia köszöntötte az OST tagjait és a megjelenteket. Elmondta, hogy a napirendi pont ismételtén visszatérő téma az OST üléseken és előadásában két dologról fog beszámolni. Egy rövid összefoglaló azok számára, akik esetleg nem tudtak részt venni az eddigi OST üléseken, arról hogy mégis miről szól a napirend általában, kiemelten a koordinációs kérdőívről illetve a jövőbeni feladatokról ezen belül a hivatalos statisztikai szolgálat érintettségét.

A Gyakorlati Kódex egy normaszabálynak fogható fel az európai statisztikai rendszeren belül. Legutóbbi módosított verzióját 2011-ben fogadták el. Igazából a legáltalánosabb elvárás- rendszer a hivatalos statisztikával, ezen belül a statisztikai hivatalokkal szemben. 15 elvet fogalmaz meg, az intézményre, a statisztikai adat-előállítási folyamatokra és a termékekre vonatkozóan. Rendszeres értékelési folyamatot csatol mellé, amelynek során azt ellenőrzik, hogy az európai statisztikai rendszer egészében mennyire felel meg ezeknek az elvárásoknak.

Elmondta, hogy mint minden értékelési folyamatnak, ennek is több lépcsőfoka van, alapvető jellemzője a tényszerű, egységes ellenőrzési módszertan.

Végeredményben elmondható hogy a Gyakorlati Kódexnek való megfelelés ellenőrzési folyamatának nem más a célja, mint az európai statisztikákba vetett bizalom és a hitelesség megerősítése.

A szakértői vizsgálatok célja a Gyakorlati Kódex elveinek való megfelelés tényszerű és egységes ellenőrzése, az előrehaladás értékelése, a jó gyakorlatok megismerése, ajánlása más statisztikai intézményeknek, a fejlesztendő területek azonosítása a normarendszernek való minél teljesebb megfelelés érdekében és végeredményben az európai statisztikai rendszer hitelességének erősítése, egyfajta minőségbiztosítás. Filozófiája a nemzeti statisztikai rendszerek hitelességét erősíti a rendszeres felülvizsgálat során, központban a minőség javítása, biztosítása szerepel, tárgyyszerűsége – tényeken, dokumentumokkal igazolható állításokon alapul, a rendszerszerű folyamatot, működést és nem pusztán a rendszerek létét vizsgálják, ország-specifikumok figyelembevételével az értékelés során.

Az ellenőrzés alanyai a nemzeti statisztikai rendszer, az európai statisztikát előállító, fejlesztő és közvétező intézmények (\approx Magyarországon a HSSZ azon tagjai, akik európai statisztikát állítanak elő, nem csak a KSH!) + Eurostat.

Ismertette a szakértői vizsgálat eszközeit és folyamatát, valamint következményét. Röviden összefoglalta a szakértői vizsgálat menetét.

Elmondta, hogy az önértékelés megtörtént, ezt követi majd a helyszíni látogatás, melybe a HSSZ tagjai is bevonásra kerülnek. A következő lépés lesz a helyszíni látogatás eredménye a jelentés elkészítése, mely a magyar statisztikai rendszerről illetve az egész európai statisztikai rendszerről fog készülni. Ebben a jelentésben ajánlásokat fogalmaznak meg, amelyre intézkedési terveket kell adni.

Elmondta, hogy 2007-ben az európai statisztikai rendszer már átesett egy audit folyamaton, melyben a KSH is részt vett és a HSSZ tagjai akkor is bevonásra kerültek.

Kiemelte, hogy a jelenlegi ellenőrzési folyamatot egyfajta audit szemlélet jellemzi. Alapvetően rendszer szinten ellenőriznek, nem feltétlenül csak dokumentum szinten, tehát azt fogják ellenőrizni, hogy mennyire rendszerszerűen és ellenőrzött módon működik a Hivatal. Megemlítette, hogy a hatékonyság kiemelt szerepet játszik, és a dokumentáltság illetve a dokumentumoknak a hozzáférhetősége is.

Ezt követően röviden bemutatta a már lezajlott önértékelés folyamatát és ismertette a jövő évi feladatokat. Elmondta, hogy az önértékelés kötelező volt a nemzeti statisztikai hivataloknak, nem volt választási lehetőség. Ezzel szemben a hivatalos statisztikai szolgálat tagjainak önkéntes alapon kellett eldönteni, hogy részt vesznek, avagy sem. Magyarországon négy tag (NGM, MEKH, FM, AKI) volt, akik saját kezdeményezésükre részt vettek. A jövő évben kerül sor a helyszíni látogatásra. A látogatás módszertana kötött, a látogatás 1 hétig (május 4-8-ig) fog tartani. Konzultációkat fognak tartani nem csak a KSH munkatársaival, hanem esetleg az OST képviselőivel, különböző érdekcsoportokkal, a hivatalos statisztikai szolgálat képviselőivel, és néhány adatszolgáltatóval is.

A látogatás egy jelentéssel fog zárulni, mely objektív, tényeken alapuló, és nagyon szigorú szabályok határozzák meg, hogy mit kell tartalmaznia. Tartalmaz a jelentés egy összefoglalót, amely felsorolja a pozitív jó gyakorlatokat is a negatívumok mellett. A cél nem az, hogy rangsort állítson fel a tagországok között, hanem hogy az Európai Parlament számára az egész európai statisztikai rendszerrel kapcsolatban egy összefoglaló jelentést tudjon adni.

Az ütemezésben az auditorok elkészítik a jelentést, melyet megküldenek a tagország részére. Tényeket lehet javítani, de vitatkozni nem lehet a megállapításokkal kapcsolatban. Végző jelentés majd csak a látogatást követő 2 hónap múlva áll majd rendelkezésre. A jelentés állításokat fog tartalmazni vagy

fejlesztési ajánlásokat. Konkrét felelősségi körökkel és ütemezéssel megfogalmazott intézkedési javaslatokat 1 hónapig lehet tenni. Fontos hogy a megtett ajánlásoknak a címzettje nem feltétlenül a KSH lesz.

Ezt követően bemutatásra került a jövő évi ütemezés majd pedig a koordinációs kérdőív szerepe, célja, felépítése, a koordinációs kérdőív alapján való megfelelés (erősségek, gyengeségek) valamint az önértékelés eredményeként meghatározott akciók.

Az elkövetkezendő feladatok között ismertette, hogy a KSH dolgozik a HSSZ koordináció formájának, tartalmának kialakítása érdekében, ez a Gyakorlati Kódextől független feladat. A másik feladat a májusi auditorra való felkészülés. Elmondta, hogy tájékoztatást küld a Hivatal a helyszíni auditban érintett vagy lehetséges érintettek részére. Előadásának zárásaként megköszönte a figyelmet.

Dr. Bozsonyi Károly tájékoztatta az OST tagjait, hogy az OST tagság 2015. március 31. napjával lejár. Ezzel kapcsolatosan a közeljövőben Elnök Asszony megkereséssel fordul majd a hivatalos statisztikai szolgálat szerveinek vezetői felé az OST tagságra való jelölés vagy megerősítés érdekében.

Dr. Vukovich Gabriella megköszönte az OST tagjainak az egész éves közreműködésüket.

Zárás:

Dr. Bozsonyi Károly megköszönte az OST tagjainak, a meghívottaknak és az előadónak a részvételt és további jó munkát kívánva lezárta az ülést.

Budapest, 2014. december 19.

Dr. Bozsonyi Károly

az OST elnöke

Az emlékeztetőt kapják:

Dr. Vukovich Gabriella, a KSH elnöke,

az OST tagjai és állandó meghívottjai,

Dr. Laczka Éva

Dr. Vizkelety Mariann és

Dr. Németh Zsolt a KSH elnökhelyettesei

Melléklet: 1. és 2. napirend prezentációja